

* * *

Af de fire enker, der – i hvert fald efter hvad onde tunger yndede at sige – styrede riget på denne tid, var Ingrid Ylva til Ulvåsa den yngste og smukkeste. Mere end én rig og højgående mand betragtede hende som et godt parti.

Enkedronning Cecilia Blanka var den af dem, der forstod sig bedst på alt, hvad der vedrørte kampen om magt, og hendes hjerterevende, Cecilia Rosa til Forsvik, var den klogeste på den magt, der lå i sølv og handel. Ulvhilde Emundsdatter var den bedste til at tænke og til at fremlægge en sag for en mand, så man fik sin vilje igennem.

Tilsammen var de stærkere end fem hundrede ryttere i panser og plade, og når de fra tid til anden samledes alle fire på kongeborgen Näs, blev der hvisket i stalde og bagerier om, at rigets øverste råd var trådt sammen. Kong Erik skulle snart danse efter deres pibe.

Cecilia Blanka var blevet enke og forvist til Riseberga kloster, da hendes mand kong Knut Eriksson døde af svindsot, og de onde år frem til krigen begyndte. De tre andre havde alle mistet deres mand ved Gestilren. Umiddelbart efter sejren var enkedronning Cecilia Blanka flyttet hjem til sin søn kong Erik på Näs. Sin dronningekrone førte hun med sig i et smukt læderskrin fra Lübeck. Så længe den unge konge var ugift, tilhørte dronningemagten hende alene.

Disse omstændigheder kunne indgive mange den tanke, at enkerne længst muligt ville holde den unge konge ugift for gennem hans mor at kunne styre og regere, som det behagede dem. Men i virkeligheden forholdt det sig lige omvendt.

Den første sommernat, de samledes hos Cecilia Blanka på Näs, sad de længe oppe helt for sig selv i det vestre tårnkammer. Meget hvidvin måtte der bæres op til dem, og længe efter dag gry hørtes

ivrige stemmer og latter fra tårnkammeret, hvad der var lige så uventet som upassende så kort tid efter et sørgeår.

Hvad enkerne tænkte og ræsonnerede den nat, kunne ingen vide ret meget om. Så var det straks lettere at forstå deres list ved kongens næste rådsmøde, som blev afholdt kort efter på Näs. For ved det møde sad enkedronning Cecilia Blanka med, og dronningekronen bar hun over det sorte slør. Rådsherrerne erfarede snart, at dette fruentimmer sjældent holdt sig på den plads, hvor man forsøgte at anbringe hende.

Rådet var skrumpet ind, eftersom flere af de verdslige rådsherrer manglede efter Gestilren, og ærkebiskop Valerius og nogle af hans nærmeste betroede såsom bispem i Linköping ikke fandt det tilrådeligt at ride til kongens Näs så kort efter krigen. Valerius anede med føje, at kongen ikke så med milde øjne på, hvorledes rigets ærkebiskop til det sidste havde været på fjendens side, velsignet ham før slaget og bedt for hans sejr.

Som sin jarl havde kong Erik udset sig Folke Birgersson af Bjälboätten, og i ærkebispens fravær var rådets mægtigste kirkens mand biskop Bengt den Anden af Skara, der med årene var blevet lige så tyk som rig. Mødet afholdtes i den østre rådssal, øverst oppe i det runde tårn. Kongen sad på sin stol med erikskronerne over sit hoved. Ved siden af ham sad Folke jarl under folkungeløven, og ved dennes anden side stod ærkebispens stol tom under korset. Biskop Bengt havde forsøgt at sætte sig der, men var blevet irettesat af kongen og måtte sammen med bisperne fra Strängnäs og Växjö og de verdslige herrer sidde på nogle ret lave, polstrede skamler, hvad der snart blev såre ubekvemt for den, der selv var velpolstret.

Til enkedronning Cecilia Blanka havde man imidlertid ladet hente en magelig stol af samme lybske type, som kongen og jarlen sad på. Hun sad på kongens højre side, hvilket især biskop Bengt så på med tydeligt mishag.

Da biskop Bengt sløvt og sjusket havde forrettet bønnen, åbnede kongen mødet, og det med mere kraftfuld nordisk fyndighed, end nogen af de ældre mænd havde forventet.

“I Guds navn byder vi jer velkomne til rådsmødet,” begyndte han myndigt, som om han virkelig havde magten. “To sager er

vigtigere end alt andet, og derfor vil vi lægge dem frem som de første. Den ene er, at vi agter at sende bud til kong Valdemar Sejr, som man kalder ham, selvom vi og vor hær to gange har slået hans styrker, når de trængte ind i riget. Vi agter at andrage ham, kong Valdemar Sejr af Danmark, om at måtte tage hans søster Rikissa til ægte. Det var den ene sag. Den anden er, at vi mener, det haster med vor kroning, som bør ske allersnarest. Dette er, hvad I ærede rådsherrer har at rette jer efter, og hvis I har indvendinger, slipper vor tålmodighed snart op, hvis I svarer med mundsvejr.”

Der blev først helt stille i det nøgne, hvidkalkede rum, langs hvis vægge der ikke var andet at fæste blikket ved end korset, erikskronerne og folkungeløven. Biskopperne skottede forbløffet til hinanden, og biskop Bengt prustede højt og lydeligt, da han måtte ulejlige sig med at skifte stilling på den lave skammel.

“Da I ikke synes at have noget at sige hertil, finder vi vedtaget, hvad vi behagede at foreslå,” erklærede kongen og greb ud efter armlænenene som for at rejse sig og gå.

“Deres Majestæt! Den sag tåler vel nok lidt nærmere granskning,” stønnede biskop Bengt.

“Udmærket!” svarede kongen og lod, som om han igen sank tilbage i stolen og lyttede med stor interesse. “Men glem ikke mine ord om tom tale!”

Biskop Bengt bed krænkelsen i sig, omend med stort besvær, og så virkelig ud til at tænke sig nøje om, inden han tog til orde.

“Det forekommer lidet troligt, at kong Valdemar skulle se så villigt på den, der to gange har besejret ham, at han vil belønne ham med sin søster,” begyndte han langsomt og sammenbidt. “Dertil kommer,” fortsatte han, “at et sådant andragende kunne give indtryk af svaghed og påføre os endnu en krig, hvorfor jeg finder forslaget mere skadeligt end klogt. Og hvad angår kroningen, er rigets ærkebiskop jo ikke til stede, og derfor må den sag vente til senere. Det er min mening, og selvom den går Deres Majestæt imod, var mine ord om den vel ikke for mange?”

“Nej, men for enfoldige,” svarede enkedronning Cecilia Blanka og vakte straks bestyrtelse blandt mændene i salen. Aldrig før havde en kvinde, selv ikke en dronning, vovet at blande sig så direkte i rådets beslutninger.

“Og siden du åbenbart finder det under din værdighed at svare mig, skal jeg forklare nærmere, hvorfor du er så enfoldig,” fortsatte Cecilia Blanka uanfægtet, og uden at hendes søn kongen gjorde ringeste mine til at afbryde hende. “Betænk kong Valdemars situation. Han har sejret i Sachsen og Slesvig, han behersker Hamburg og snart også Lübeck. Han har sejret i Polen, Livland og Kurland. Men to gange har han lidt dyre nederlag, begge gange i Västra Götaland. Hvad mon der nu rører sig i så mægtig en mands sind? Nå, sid nu ikke bare og glo, biskop! Sig hellere frem, hvis du har noget at sige!”

“Han tænker vel, at han må aftvætte sin vanære, at han må vende tilbage en tredje gang for omsider at slå os på slagmarken,” svarede biskoppen og skævede usikkert til de andre mænd i salen, som om han ikke vidste, om han overhovedet burde svare på en kvindes tiltale.

“Ja, det overvejer han ganske givet,” fortsatte Cecilia Blanka lige så ufortrødent som før. “Men så dyrt som de to nederlag stod ham, ville en sejr blive endnu dyrere. Og det blot for ærens skyld, når han i stedet kunne fortsætte sine Gud velbehagelige korstog i øst. Og hvor meget sølv han end måtte bruge på at ruste en ny hær imod os, er sejren ingeni lunde sikker, for vore hære knuste jo to af hans stærkeste. Så mon han virkelig endnu en gang vil gå i krig mod det kristne land i nord frem for mod hedningerne i øst? Og hvis han kan slippe ud af kniben ved i stedet at stifte fred, en ærefuld fred, der kun koster ham hans søster Rikissa, ville du så ikke slå til i hans sted?”

Biskop Bengt måtte tænke grundigt efter, inden han svarede, for da han så sig om, noterede han sig, at alle mændene i salen sad stille og grundende, som når man har hørt noget, det er værd at tænke nærmere over. Ingen fnes, og ingen sendte hinanden bare antydningen af sigende blikke. Kongen og hans jarl sad helt ubevægelige uden at fortrække en mine og var tydeligvis indstillet på at overlade den videre drøftelse til enkedronningen.

“To gange har vi slået hans hære sønder og sammen,” begyndte biskop Bengt, usikker ved ikke at føle sig bakket op af de andre mænd. “Kommer kong Valdemar en tredje gang, vil vi med Guds hjælp slå ham for tredje gang!”

“Nu er du ikke blot enfoldig, men tager dig også andres liv grusomt let!” bed Cecilia Blanka ham af. “Så manges gravøl du drak efter Lena og især efter Gestilren, burde du tænke dig bedre om, inden du gør flere til enker og faderløse i vort land. Dertil kommer, at sejren ved Gestilren også knækkede vor egen ryggrad. Nu står vi uden vore bedste mænd og frem for alt uden hærføreren, vor salig marsk Arn Magnusson. Tror du mig ikke, så spørg jarlen ved min side!”

For biskop Bengt var det efterhånden som en ond drøm. Ikke siden som ung kapellan var han blevet taget i skole af et fruentimmer, og her skete det tilmed ved kongens råd. Desuden sad han så dårligt, at vommen hang med hele sin vægt ned over den ynkelige lille skammel, og han fik sværere og sværere ved at få vejret.

“Det er sandt, hvad dronningen sagde,” sagde jarlen omsider dæmpet, fordi tavsheden i lokalet ellers ville være blevet alt for lang og pinlig. “Den styrke, vi havde ved Gestilren, har vi slet ikke nu, thi der mistede vi mange gode mænd, og dyrest af alt var tabet af den, der mere end nogen anden sikrede os sejren. Derfor ville en ny krig mod kong Valdemar være det værste, der kunne ramme vort rige lige nu. Intet bør lades uforsøgt for at undgå den. Derfor er det både klogt og ædelt af vor konge at løse knuden ved at tage hans søster Rikissa til ægte. Hvis Valdemar er så hævngherrig, at han vil krigen frem for alt andet, så kommer vi ikke igennem med denne sag. Så får vi krigen. Men hvis Valdemar er det mindste i tvivl – og husk på, at han ikke ved, hvor dyrt sejren kostede os, men vel tror, at vi er lige stærke – må han som en klog konge hellere tage mod den udstrakte hånd. Det er min mening såvel som dronningens.”

“Og det er også vor mening!” lagde kong Erik til, inden nogen bisp eller anden i salen nåede at forlænge diskussionen.

“Men med kroningen er der dog visse vanskeligheder ...”, forsøgte biskop Bengt rød i hovedet og med hvæsende stemme.

“Overhovedet ikke!” afbrød kongen. “På bordet bag jer ved siden af vort segl og skrivetøj ligger den kongekrone, som vi ærligt og redeligt vandt fra Sverker Karlsson ved Lena. Han gav os den frivilligt, mod at vi skånedes hans liv, og lovede samtidig ikke at vende tilbage til riget. Han brød sit ord, derfor er han nu død. Men

kronen tilhører os, og det samme siger selv den Hellige Fader i Rom, hvis ellers vi er rigtigt underrettet. Mener du noget andet, bisp?”

“Nej, ikke hvis det forholder sig sådan,” stønnede biskop Bengt. “Men der kan blive problemer med ærkebiskop Valerius ...”

“Det har vi ondt ved at tro!” afbrød kongen på ny. “Valerius må vælge mellem at gøre sin skyldighed som ærkebiskop eller forlade landet. Vor kroning vil finde sted, når vi kender kong Valdemars svar. Og nu har vi nok af dette møde og vil hellere traktere vore gæster med mad og drikke.”

Med disse ord rejste kongen sig, tog sin mor under armen og gik uden at tage særligt høvisk afsked eller andre formaliteter ud af rådssalen. Biskop Bengt rejste sig tungt og pustende. Som han havde det lige nu, kunne selv ikke den vigtigste sag have fået ham til at sidde ret meget længere på det lille torturinstrument af en skammel, man havde tildelt ham.

Dermed havde enkerne fået deres vilje med det første af de udspil, de havde talt sig frem til i løbet af en lang nat med megen hvidvin oppe i vesttårnet på kongens Näs.

* * *